

Základná analýza zberu dát „Stojíme pri kultúre“

Matúš Bieščad, Andrej Svorenčík, Zuzana Borošová, 28. 4. 2020

- Zberu online dotazníka iniciatívy Stojíme pri kultúre sa zúčastnilo 269 fyzických a 201 právnických osôb. Vzorka je nereprezentatívna a zistenia preto iba indikatívne, ponúkajú však cenné informácie o preferenciách možných opatrení.
- Sumy vyčíslených škôd v dôsledku karanténnych opatrení Covid-19 vysoko variovali. Stredné hodnoty boli pre fyzické osoby v intervale 1 400 až 2 400 eur, v prípade právnických osôb v intervale 3 100 až 27 200 eur.
- Čo sa týka preferencie jednotlivých opatrení, aj pre fyzické aj pre právnické osoby bolo najpreferovanejším poskytnutie paušálnej sumy finančnej kompenzácie cez minimálnu štátnu pomoc. Toto opatrenie je už v určitej forme celoplošne ponúkané, ale pokrytie subjektov KKP má medzery.
- Ďalšími opatreniami, o ktoré je záujem, je kompenzácia časti fixných nákladov na udržanie prevádzky, ako je napr. prenájom (viac preferované pre právnické osoby) a odklad platieb do Sociálnej poisťovne (viac preferované pre fyzické osoby).
- Tiež sú preferované opatrenia, ktoré sú v kompetencii zriadených fondov - nárokovateľná zmena dotačnej zmluvy a možnosť presunutia dotácie do budúceho obdobia.
- O ponuku prekleňovacích úverov, ktoré pripravuje MK SR v spolupráci so Slovak Investment Holding, má medzi respondentmi záujem 9 % fyzických osôb a 14 % právnických osôb.

Opis vzorky

Podľa datasetu zaslaného iniciatívou Stojíme pri kultúre bolo online dotazníkom k 10.4.2020 vyzbieraných spolu 470 odpovedí (Tabuľka 1). Vo vzorke prevažovali fyzické osoby, ktoré boli zastúpené hlavne osobami v slobodnom povolani a živnostníkmi. Pri právnických osobách bol najviac zastúpený tretí sektor, následne súkromný sektor, v najmenšej miere verejný sektor (tu uvádzame celkovo – štát, VÚC a obce).

Z hľadiska kultúrnej oblasti pôsobenia prevažovali divadlo, vizuálne umenia a hudba. Pri právnických osobách boli významnejšie zastúpené multikultúrne centrá (Tabuľka 2).

Tabuľka 1 Opis vzorky

Fyzické osoby (FO)	n=269	Právnické osoby (PO)	n=201
Osoba v slobodnom povolani	59,1%	Tretí sektor	44,8%
Živnostník	27,5%	Súkromný sektor	34,3%
Dôchodca	2,2%	Verejný sektor (celkovo)	18,9%
Študent	2,2%	Profesijné združenia a komory	0,5%
Iné	8,9%	Iné	1,5%

Zdroj: IKP, dataset Stojíme pri kultúre

Tabuľka 2 Opis vzorky – hlavné oblasti pôsobenia

Oblasť kultúry	FO (n=269)	PO (n=201)		FO (n=269)	PO (n=201)
Divadlo (vrátane baletu aj opery)	28,3%	21,4%	Architektúra	0,4%	1,0%
Vizuálne umenie	18,2%	15,4%	Kultúrne aktivity znevýhodnených skupín	0,4%	1,0%
Hudba	17,1%	7,5%	Multikultúrne centrum	0,4%	9,0%
Audiovizuálna produkcia	14,1%	12,4%	Umelecké školstvo	0,4%	0,0%
Tanec a pantomíma	5,9%	4,0%	Audiovizuálna distribúcia	0,0%	1,5%
Literatúra	4,1%	3,5%	Kino	0,0%	2,5%
Dizajn	3,0%	0,0%	Múzeum	0,0%	3,5%
Neformálne vzdelávanie	1,5%	3,0%	Iné: Špecifikujte nižšie	5,6%	9,0%
Festival, súťaž alebo prehliadka	0,7%	5,5%			

Zdroj: IKP, dataset Stojíme pri kultúre

Vyčíslenie vzniknutej škody

Stredné hodnoty vyčíslených vzniknutých škôd sa v prípade fyzických osôb pohybovali v intervale 1 400 až 2 400 eur, v prípade právnických osôb v intervale 3 100 až 27 200 eur (Tabuľka 3). Celkovo odhady vzniknutej škody v dôsledku karanténnych opatrení v súvislosti s pandemiou Covid-19 vysoko variovali. Pri fyzických osobách uvádzali vyššie hodnoty živnostníci, v prípade právnických osôb boli stredné hodnoty najvyššie vo verejnom sektore, najnižšie v treťom sektore.

V prípade vyčíslenia škody na fixné náklady na udržanie prevádzky (napr. nájomné) uviedlo nejakú hodnotu 15 % fyzických osôb, s priemerom okolo 560 eur. V prípade právnických osôb uviedlo nejakú hodnotu 36 %, s priemerom okolo 2 140 eur. Celkovo však väčšina respondentov tieto celkové vyčíslené škody nerozdeľovala do jednotlivých položiek.

Tabuľka 3 Vyčíslenie vzniknutej škody (eur)

Fyzické osoby	MIN	MAX	MEDIAN	PRIEMER
celkovo (n=269)	0	20 000	1 400	1 979
iba po 10. marci resp. 13 marci (n=202)	0	20 000	1 410	1 988
z toho slobodné povolenia (n=127)	0	20 000	1 400	1 927
z toho živnostníci (n=55)	360	11 000	2 000	2 416
Právnické osoby	MIN	MAX	MEDIAN	PRIEMER
celkovo (n=201)	0	1 476 000	4 000	20 987
iba po 10. marci resp. 13 marci (n=153)	0	370 000	4 000	12 208
z toho súkromný sektor (n=55)	160	72 616	6 000	12 446
z toho verejný sektor (n=29)	0	370 000	4 500	27 240
z toho tretí sektor (n=67)	0	27 300	3 113	5 660

Zdroj: IKP, dataset Stojíme pri kultúre

Preferované opatrenia

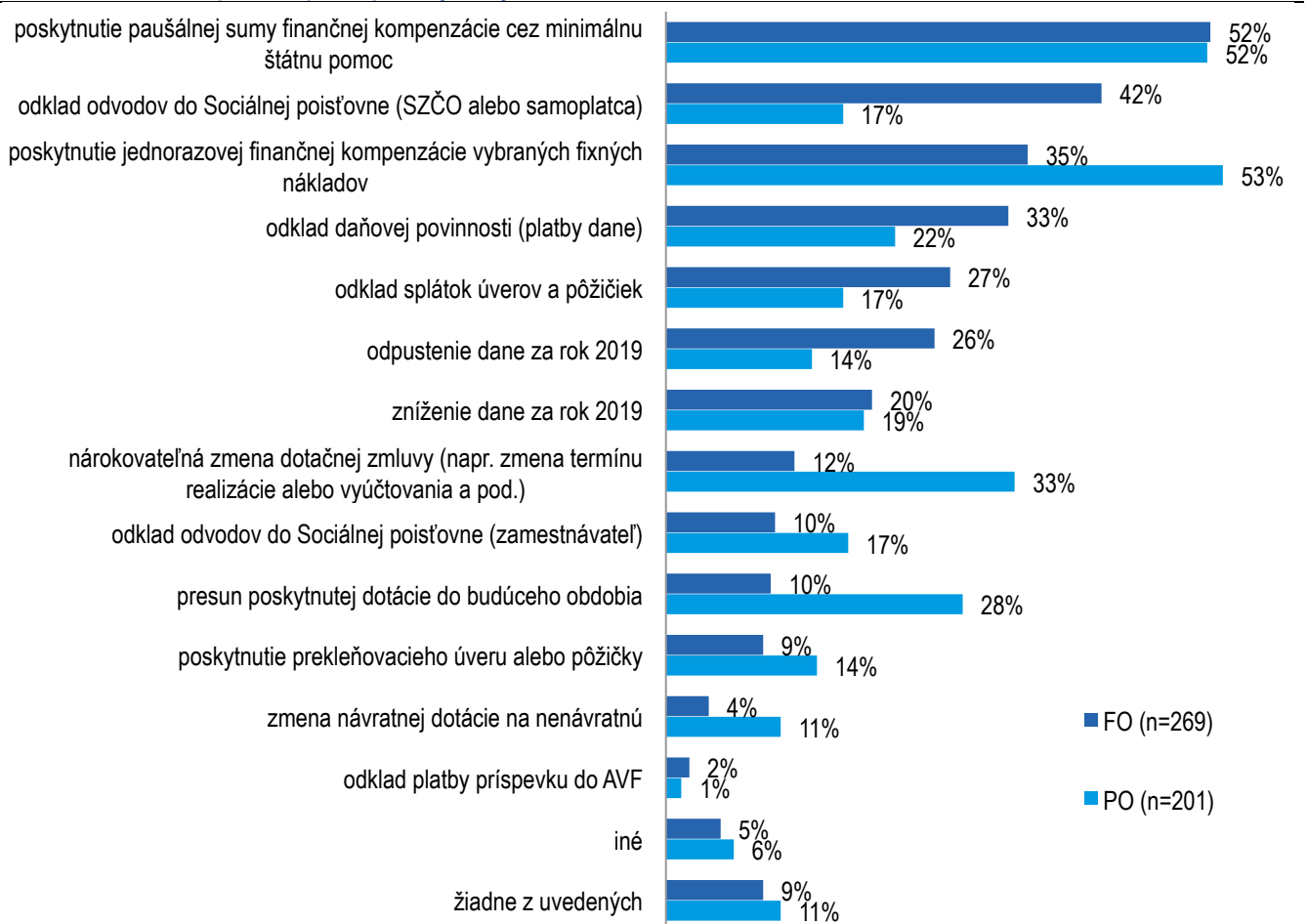
Čo sa týka preferovania jednotlivých opatrení, aj pre fyzické aj pre právnické osoby bolo najpreferovanejším poskytnutie paušálnej sumy finančnej kompenzácie cez minimálnu štátnu pomoc (Graf 1) – čiže opatrenie, ktoré sa už nejakým spôsobom realizuje celoplošne. Pri súčasnom nastavení podpory však nezachytáva všetky subjekty. Je aj otázne, nakoľko je dostatočná výška poskytovanej sumy a aká je administratívna náročnosť získania tejto pomoci.

Pre fyzické osoby boli ďalej najpreferovanejšie odklad odvodov do Sociálnej poisťovni, aj odklad daňovej povinnosti, tiež jednorazová finančná kompenzácia vybraných fixných nákladov.

Pre právnické osoby bolo vysoko preferované poskytnutie jednorazovej finančnej kompenzácie pre vybrané fixné náklady, nárokovateľná zmena dotačnej zmluvy a možnosť presunutia dotácie do budúceho obdobia.

Poskytnutie prekleňovacích úverov alebo pôžičiek preferovalo 9 % fyzických osôb a 14 % právnických osôb. Na možnostiach tejto pomoci spolupracuje MK SR so Slovak Investment Holding, na tieto nástroje by mohli byť uvoľnené financie z IROP.

Graf 1 Preferované opatrenia podľa právnej formy

Zdroj: IKP, dataset *Stojíme pri kultúre*

V dotazníku bola možnosť formulovať aj vlastné návrhy opatrení (možnosť iné). Fyzické osoby najčastejšie požadujú záruky paušálneho finančného príjmu zabezpečujúce aj nájom a iné výdavky. Právnické osoby najčastejšie požadujú ústupky v podmienkach na čerpanie dotácií vo forme možnosti uplatniť výdavky na bežný chod, či na výdavky na výstupy, ktoré sa nemohli odohrať, uznávať alternatívne výstupy k pôvodným a zabezpečiť, aby sa nemuseli prerozdelené dotácie vracat'. Všetci respondenti požadujú nielen odklad, ale odpustenie odvodov. Tieto opatrenia podrobne uvádzame v prílohe.

Príloha 1: Vlastné formulované preferované opatrenia respondentmi

Fyzické osoby: E1 - iné (voľné možnosti formulované priamo respondentmi; spolu 36 respondentov):

- 10 x Poskytnutie finančnej kompenzácie minimálne na 3 mesiace, alebo podľa trvania obmedzení v umeleckom sektore vo výške minimálne priemernej mzdy.
- 8 x Odpustenie odvodov / odpustenie platenia odvodov (sociálna aj zdravotná poisťovňa) na najbližšie 3 mesiace alebo podľa trvania obmedzení v umeleckom sektore.
- 2 x Odklad / odpustenie odvodov do zdravotnej poisťovne (SZČO, samoplatca).
- 2 x Odpustenie nájmov
- 1 x Posunutie mesačnej platby DPH (hrozí, že vystavené faktúry, nebudú uhradené, kvôli zhoršenej schopnosti vyplatiť zadávateľov).
- 1 x Odklad preddavkov na daň z príjmu.
- 1 x Možnosť odpísať poplatok za súkromnú škôlku z daní (daň za rok 2020).
- 1 x Čiastočná náhrada škody.
- 1 x Zvýšená miera solidarity komisií pri rozhodovacom procese prihlásených projektov na FPU pre nasledujúci rok.
- 1 x Dotácia od Audiovizuálneho fondu na chod domácnosti.
- 1 x Odklad hypotéky – neschopnosť jej splácania na základe absencie príjmu.
- 1 x Poskytnutie jednorazovej sumy za licenčný poplatok.
- 1 x Možnosť pozastavenia živnosti na menej ako pol roka.
- 1 x Otvoriť odevné prevádzky.
- 1 x Podpora využívania kreatívcov v súčasnej kríze.
- 1 x Väčšia podpora KKP.
- 1 x Zvýšiť možnosti hrať predstavenia v online priestore – podmienené technickým vybavením objednávateľa (napr. regionálne TV)
- 1 x Znížiť DPH

Právnické osoby: E1 - iné (voľné možnosti formulované priamo respondentmi; spolu 31 respondentov):

- 12 x Ústupky v dotáciách: vo forme možnosti uplatniť výdavky na bežný chod, či na výdavky na výstupy, ktoré sa nemohli odohrať, uznávať alternatívne výstupy k pôvodným a zabezpečiť, aby sa nemuseli prerozdelené dotácie vracaať.
- 4 x Poskytnutie finančnej kompenzácie vo forme paušálu na plat a náklady.
- 3 x Odvody nielen odložené, ale aj odpustené.
- 1 x Odklad odvodov, dane, splátky hypoték.
- 1 x Zníženie prenájmov.
- 1 x Zníženie DPH na vstupné na kultúrne podujatia.
- 1 x Zmena spotrebiteľského zákona – na určitú dobu odpustiť povinnosť vracaať kúpené vstupenky.
- 1 x Návrhy na predplatiteľov umeleckých časopisov.
- 1 x Čo najskôr povoliť kultúrne služby.

1 x Výpadky príjmov kompenzovať aj verejným inštitúciám.

1 x Využitie tejto situácie na generálne zmeny nie len ad hoc opatrenia.

1 x Možnosť vziať si preklenovací úver.

1 x Menej byrokracie: riešenie by malo byť čo najjednoduchšie, čo najmenej administratívne zaťažujúce obidve strany (žiadateľov i štát) a jednoznačne preukázateľné.

1 x S každou inštitúciou sme dohodli náhradný termín predstavenia v novom školskom roku, takže sa nám strata vráti s oneskorením.

1 x Odklad platby do Literárneho fondu.

Príloha 2: Želané opatrenia, ktoré má prijať štát po skončení mimoriadnej situácie, ktorými zmierni alebo kompenzuje dôsledky mimoriadnej situácie v oblasti kultúry

Fyzické osoby – E2 - 132 respondentov, spolu 148 návrhov

36 x Opatrenia pre dotačné fondy: nové dotácie; výzva na online projekty; pri nových výzvach aby neboli nutné potvrdenia; nová výzva na štipendium pre výtvarníkov (tohtoročná bola priskoro); adresovať výzvy tým, čo to najviac potrebujú (nie takým, čo majú viacero príjmov); dotáciou zmierniť nezavinenu stratu zárobku; dotácie aj pre komerčné oblasti; umožniť obdobie oprávnených výdavkov po celú dobu trvania pandémie.

18 x Prehodnotiť odvodovú povinnosť pre SZČO; znížené odvody na 6 mesiacov po karanténe (kvôli menším kapacitám otvorených podujatí); platiť odvody v minimálnej výške pre rok 2020; platba odvodov formou ročného zúčtovania; odvody kompenzované štátom; odpustenie odvodov; rozumné splátkové kalendáre pre odložené odvody.

13 x Pravidelný mesačný príjem 500 eur; prehodnotiť férovosť príjmov pre mladých začínajúcich umelcov; paušál po dobu prvých nových zákaziek; platiť 50 % priemernej mzdy po dobu 3-6 mesiacov.

8 x Pomôcť preklenúť obdobie keď sa budú návštevníci báť chodiť na kultúrne podujatia; pomoc pre „rodiny“ umelcov; podpora pri splátkach úverov a poisťiek; podpora nielen na tvorivé činnosti, ale aj organizačné a kurátorské; podpora cez online formy

8 x Prehodnotiť sociálne postavenie SZČO v umení a vytvorenie sociálneho programu pre SZČO v kultúre; vytvoriť orgán na rozvoj, podporu, registráciu SZČO; nárok na podporu v núdzi pre SZČO; zaviesť francúzsky systém "intermittent du spectacle" v prípade práceneschopnosti (9 mesiacov podpora).

8 x Znížiť dane pre umelcov – dlhodobo, odpustenie daní.

8 x Zvýšiť štátne príspevky do zriadených fondov o 50 % na nasledujúce dva roky; poskytovať dotácie transparentne; nezníženie financií na kultúru; nekrátenie rozpočtov galérií; neobmedzovať FPU vo svojej činnosti.

5 x Vouchere pre preplácanie časti zo vstupenky pre návštevníkov, aktívna podpora návštevnosti žiakov a študentov na kultúrnych podujatiach.

5 x Kampaň na zvýšenie motivácie návštevnosti kultúry; vzdelávať o dôležitosť návštev kultúry; viac priestoru vo verejnoprávnych médiách pre nezávislé divadlá mimo Bratislavu.

4 x Odloženie splátok hypoték bez zápisu do registra, bezúrokové úvery na nájmy.

4 x Vrátiť sa čo najskôr do normálu.

3 x Dobudovať kreatívne centrum v Trenčíne, či iných mestách.

3 x Kompenzácie za ušlý zisk

3 x Zdravotné poistenie kompenzované štátom.

3 x Zaviesť možnosť odpočítať finančnú podporu kultúry a umenia firmám z daní.

2 x Zvýšiť výdavky na kultúru na 2% HDP.

2 x Zaviesť vymožitelnosť faktúr do 14 dní od vystavenia.

2 x Zrušenie poplatkov na autorské fondy (myslia sa pravdepodobne umelecké fondy s nutnosťou platiť 2 % z autorských odmien).

1 x Akákoľvek pomoc.

1 x Politici by mali navštevovať kultúrne podujatia.

- 1 x Ponechať dotácie na zrušené podujatia.
- 1 x Realizovať akvizície do galérií.
- 1 x Vykonať audity zriadených organizácií pre lepšie presadzovanie slovenského umenia v zahraničí, analyzovať ktorá oblasť je najviac poddimenzovaná.
- 1 x Vytvorenie "záchranného fondu"
- 1 x Nulová DPH z predaja kníh.
- 1 x FPU podmienky: novým výzvam upraviť termíny čo najskôr, upraviť typ výziev, oprávnenosť výdavkov, umožniť posunutie realizácie projektov.
- 1 x Zvýšenie odvodu do 2. piliera dôchodkového poistenia.
- 1 x Prehodnotiť tabuľky miezd v divadlách.
- 1 x Preplatiť nájomné.
- 1 x Iniciováť zákazky od verejnej správy napr. územné plány.
- 1 x Zvýšenie odpočítateľného paušálu, ktorou si môže SZČO znížiť platbu dane za rok 2021.

Právnické osoby – E2 - 105 respondentov, 114 návrhov

- 16 x Podpora cez dotácie aspoň 3 mesiace pre rozbeh, aj pre komerčné aktivity, pre kultúrne centrá, regionálne médiá.
- 12 x Podpora formou úľav na daniach a odvodoch za rok 2020, prípadne ich celé zrušenie za vymedzené obdobie s prihliadnutím na fakt, že ukončenie zákazu organizovania akcií nerozbehne automaticky; problém bude rozbiehať; odklad odvodov o tri mesiace; pôžičky; odklad daní; zníženie dane za rok 2019 a 2020.
- 12 x Paušálny plat po dobu prvých nových zákaziek na tri mesiace; pokrytie nákladov.
- 10 x FPU podmienky: novým výzvam upraviť termíny čo najskôr, upraviť typ výziev, oprávnenosť výdavkov, umožniť posunutie realizácie projektov, umožniť personálne výdavky vo FPU aj na posunuté projekty, termíny posúvať nebyrokraticky, schválenie žiadostí dotácií v najvyššej miere, zmeny termínov vyúčtovania, viacročné granty, debyrokratizácia; aby sa dotácie, čo sa nestihli využiť v roku 2020 mohli presunúť do roku 2021.
- 9 x Zvýšiť sumy určené pre dotačné schémy; nerušiť granty, podpora KKP; možnosť čerpať dotačné prostriedky aj na tvorbu a činnosť tzv. kreatívnych tímov, ktoré by dokázali spoločnými silami prispieť, resp. napomôcť oživeniu kultúrno-spoločenských aktivít; pomôcť aj mestám a obciam na Slovensku (nájsť k tomu adekvátne hospodársko-politické a iné finančné nástroje), aby výrazne neutrpeli v rozpočtoch na kultúru.
- 8 x Hĺbková reforma kultúry, kompetentný minister, dobrá komunikácia so scénou.
- 7 x Kompenzovať ušlý zisk
- 4 x Zachovať kultúrne organizácie, aby nebola krátená dotácia pre príspevkové organizácie; zabrániť strate pracovných miest; udržať financovanie kultúry samosprávami.
- 4 x Poskytnutie preklenovacích bezúročných pôžičiek; nízke hypotekárne úroky; štátna záruka na poskytnutie úveru.
- 3 x Nižšie nájomy kým sa nerozbehne business, odpustenie nájmu.
- 3 x Znížiť povinné spolufinancovanie v dotáciách.
- 3 x Kampaň pre návštevnosť kultúrnych podujatí - búranie bariér strachu zo stretnutia, lepšia propagácia umenia, väčší priestor v nezávislých médiách;
- 3 x Poistný a krízový fond pre umelcov;

- 2 x Vytvoriť štatút umelca s pravidelným fixným príjmom; vytvoriť zoznam umelcov a ich paušálne platby;
- 2 x Vytvoriť jednotný metodický pokyn pre prípad podobných situácií, krízové opatrenia do budúcnosti pre takéto situácie;
- 2 x Sprístupniť galérie, umožniť odohrať predstavenia;
- 1 x Zvýšiť príspevky pre SZČO, ktoré neplatia do Sociálnej poisťovne.
- 1 x Zrušiť licenčné poplatky pre SOZA na určitý čas.
- 1 x Zrušiť autorské fondy, podpora nezriadenej kultúry.
- 1 x Zrušenie divadelných prázdnin.
- 1 x Zníženie DPH na kultúru.
- 1 x Zmena rétoriky voči tretiemu sektoru.
- 1 x Umožniť prechod do ČR, nakoľko je na tom postavená konkrétna kultúrna služba.
- 1 x Podpora zo samospráv - priestor na skúšky a propagáciu.
- 1 x Predplatiť si umelecké časopisy do škôl.
- 1 x Podporiť kultúrne domy, ktoré budú angažovať umelcov v programe.
- 1 x Pri pomoci nezabudnúť na inštitúcie v šedej zóne ktorá sa nemusí dočkať pomoci (napr. zriadená organizácia pod iným ministerstvom).
- 1 x Propagácia eliminujúca dezinformácie.
- 1 x Vyriešiť otázku ako nadviazať na postupové súťaže, ak neprebehli okresné a krajské kolá.
- 1 x Zabezpečiť, aby neklesol dopyt po predstaveniach a neklesli honoráre.